

Activitats didàctiques de l'Agenda 2030 i els ODS

Educació de qualitat

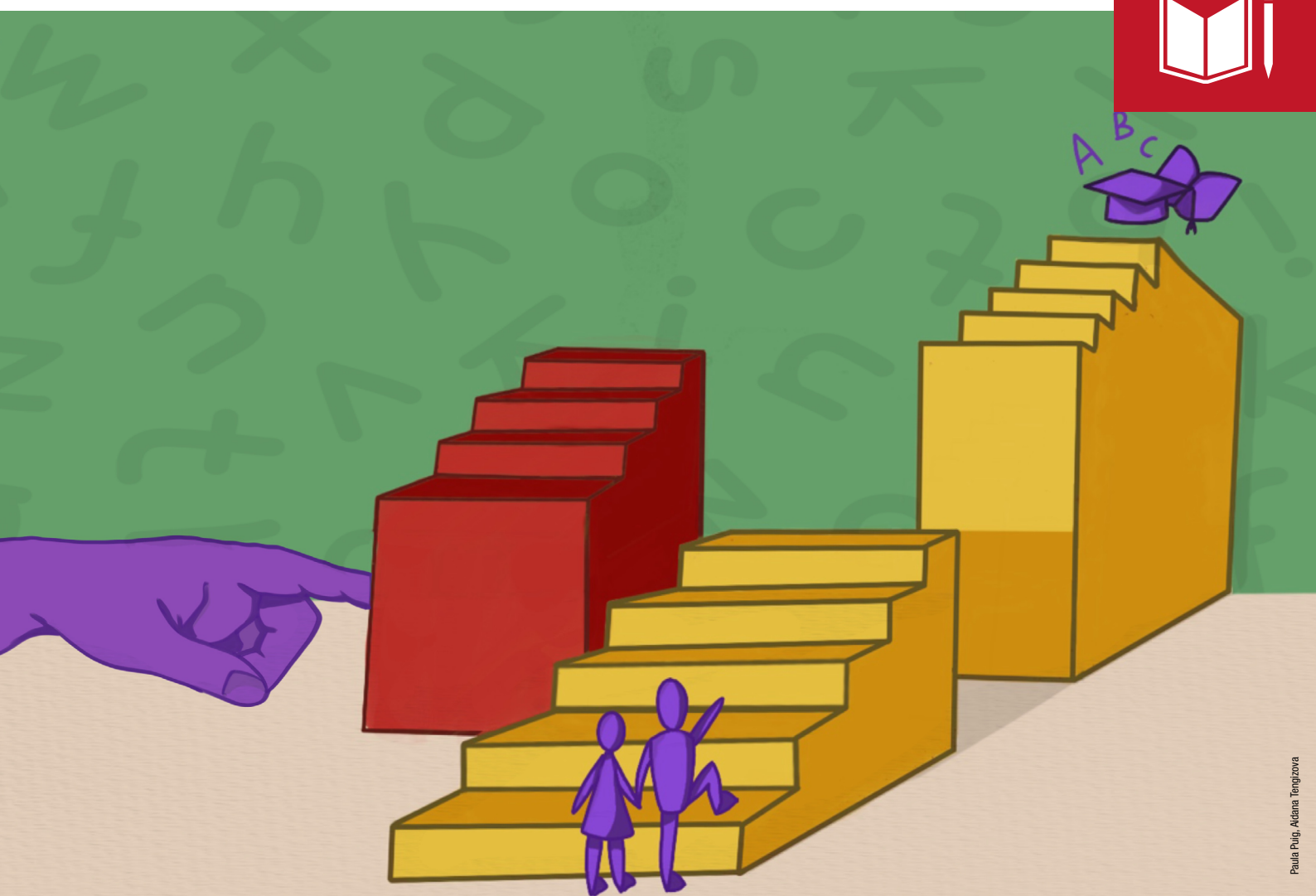

Diputació
de Girona

DDGI2030
DEMARCATIÓ SOSTENIBLE

Universitat de Girona
Institut de Ciències de
l'Educació Josep Pallach
ICE

4 EDUCACIÓ
DE QUALITAT

Presentació

El 25 de setembre del 2015 les Nacions Unides van aprovar l'Agenda 2030 per al desenvolupament sostenible amb els objectius d'erradicar la pobresa, de fomentar l'equitat de gènere, de protegir el planeta i d'assegurar la prosperitat de les persones a tot el món.

L'Agenda 2030 consta de disset objectius de desenvolupament sostenible (ODS). Cada objectiu té metes específiques que cal assolir abans del 2030.

Els ODS es plantegen com a objectius orientats a l'acció, concisos, fàcils de comunicar, limitats en nombre i universalment aplicables a tots els països, tenint en compte les diferents realitats i nivells de desenvolupament.

Per assolir les fites plantejades, que representen un canvi i una aposta d'actuació, cal la implicació dels governs, el sector privat i la societat civil.

La Diputació de Girona té per objecte treballar per a la transformació progressiva de la demarcació, perquè esdevingui un territori que prioritzi la sostenibilitat social, l'econòmica i l'ambiental i, a la vegada, sigui un referent en l'àmbit del bon govern.

També treballa per donar suport als ens locals gironins i acompanyar-los en la seva transformació en l'àmbit del desenvolupament sostenible; per ajudar els agents i les entitats educatives del territori a actuar en aquesta mateixa direcció, i per implicar-hi la ciutadania i l'alumnat.

 OBJECTIUS
DE DESENVOLUPAMENT
SOSTENIBLE

Les activitats

Propostes pedagògiques per treballar els ODS a l'aula

Durant el curs 2024-2025, l'equip d'Educació per a la Sostenibilitat de l'Institut de Ciències de l'Educació Josep Pallach de la Universitat de Girona va elaborar un conjunt de **trenta-quatre propostes pedagògiques dissenyades per facilitar el treball dels objectius per al desenvolupament sostenible (ODS) a l'aula**. Aquest material didàctic s'ha creat amb la voluntat d'acompanyar el professorat en la incorporació d'una mirada crítica, activa i transformadora sobre els grans reptes globals que afecten el nostre món.

Què hi trobaran els docents?

Les propostes parteixen d'un enfocament competencial i significatiu, i estan plenament alineades amb els principis del Decret 175/2022, de 27 de setembre, d'ordenació dels ensenyaments de l'educació bàsica, que promou una educació integral, arrelada en valors ètics, solidaris i de justícia social

Per a cada un dels 17 ODS, trobareu:

- **Una proposta didàctica específica per a l'etapa de primària i una altra per a l'etapa de secundària.** Això suma un total de 34 fitxes pedagògiques, accessibles des d'una portada visual que identifica cada ODS amb claredat i coherència gràfica.
- **Activitats competencials que fomenten l'anàlisi, la reflexió i l'acció responsable** sobre temes com la pobresa, la igualtat de gènere, el canvi climàtic, la pau, la biodiversitat o el consum sostenible, entre d'altres.
- **Objectius d'aprenentatge específics, continguts curriculars vinculats i criteris d'avaluació competencials**, que faciliten la seva integració dins la programació anual dels centres.
- **Metodologies actives** que afavoreixen el treball cooperatiu, el pensament crític, el vincle amb l'entorn i la participació de l'alumne com a agent de canvi.
- **Orientacions per adaptar la proposta a diferents contextos educatius**, tenint en compte la diversitat d'alumnes, els projectes de centre i la realitat local i global.

Per què treballar els ODS a l'aula?

Educar per als ODS no és només transmetre coneixements, sinó **cultivar una consciència ètica, solidària i compromesa amb la construcció d'un futur més just i sostenible per a tothom**. Aquestes propostes pedagògiques volen ser una eina pràctica, inspiradora i rigorosa per ajudar els centres educatius a **posar els valors de l'Agenda 2030 al centre de l'aprenentatge**.

Us convidem a explorar-les i a adaptar-les a les vostres necessitats. El vostre compromís com a docents és clau per formar ciutadans i ciutadanes actius, crítics i responsables, capaços de transformar el món des del respecte, la cooperació i la cura de les persones i del planeta.

Trobareu totes les activitats al web de recursos pedagògics de la Diputació de Girona.

ODS 4

Garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat i promoure oportunitats d'aprenentatge durant tota la vida per a tothom

- 4.1.** Per al 2030, vetllar perquè totes les nenes i nens acabin els cicles de l'ensenyament primari i secundari, que ha de ser gratuït, equitatiu i de qualitat i produir resultats escolars pertinents i eficaços.
- 4.2.** Per al 2030, vetllar perquè totes les nenes i nens tinguin accés a serveis d'atenció i desenvolupament en la primera infantesa i a un ensenyament preescolar de qualitat, a fi que estiguin preparats per a l'ensenyament primari.
- 4.3.** Per al 2030, assegurar l'accés en condicions d'igualtat per a tots els homes i dones a una formació tècnica, professional i superior de qualitat, inclòs l'ensenyament universitari.
- 4.4.** Per al 2030, augmentar substancialment el nombre de joves i persones adultes que tenen les competències necessàries, en particular tècniques i professionals, per accedir a l'ocupació, el treball decent i l'emprenedoria.
- 4.5.** Per al 2030, eliminar les disparitats de gènere en l'educació i garantir l'accés en condicions d'igualtat de les persones vulnerables, incloses les persones amb discapacitat, els pobles indígenes i els nens i nenes en situacions de vulnerabilitat, a tots els nivells de l'ensenyament i la formació professional.
- 4.6.** Per al 2030, garantir que tot el jovent i almenys una proporció substancial d'adults, tant homes com dones, tinguin competències de lectura, escriptura i aritmètica.
- 4.7.** Per al 2030, garantir que tot l'alumnat adquireixi els coneixements teòrics i pràctics necessaris per promoure el desenvolupament sostenible, a través, entre d'altres, de l'educació per al desenvolupament sostenible i l'adopció d'estils de vida sostenibles, els drets humans, la igualtat de gènere, la promoció d'una cultura de pau i no-violència, la ciutadania mundial i la valoració de la diversitat cultural i de la contribució de la cultura al desenvolupament sostenible.

Primària.

Fitxa pedagògica

ODS 4

Autora: Alba Pérez Carrión

Primària.

Fitxa pedagògica

ODS 4

Títol de la proposta:

Educació de qualitat

Cicle o cicles als quals va dirigida (de primària):

Cicle inicial

Temporització estimada:

1 sessió

Es pot fer l'activitat les vegades que faci falta durant el curs o fins i tot com un hàbit cada matí a les 9 i a la tarda a les 16:30 h

Justificació

Una educació de qualitat hauria de partir d'una bona educació emocional, que deixarà lluny el fracàs i l'abandonament escolar. Si l'alumnat està bé emocionalment i té eines per gestionar els conflictes i la frustració podrà connectar amb allò que li estan ensenyant i ho interioritzarà.

Repte inicial

Ha arribat el primer dia d'escola i ens trobem amb un ampli ventall d'emocions. Hi ha qui sent alegria per tornar a veure les amistats, però també pot haver-hi algú que senti tristesa per haver de deixar la família a casa, ràbia perquè tornaran les avaluacions o por perquè comencen una etapa nova... «I TU, COM ESTÀS?».

Competències clau/competències transversals

Competència personal, social i d'aprendre a aprendre.

Àrees

1. Educació en valors cívics i ètics

Competències específiques

- Desenvolupar l'autoestima i l'estima de l'entorn, a partir de la identificació, expressió i gestió de les emocions i sentiments propis i reconeixent i valorant els dels altres, amb la finalitat d'assolir una actitud empàtica i respectuosa envers un mateix, els altres i la natura.

Criteris d'avaluació

- Expressar de manera respectuosa les emocions pròpies manifestant una ajustada autoestima en activitats creatives individuals i de grup.
- Regular adequadament les emocions pròpies a partir de la identificació d'aquestes i les dels altres, en activitats de reflexió tant individuals com col·lectives.
- Manifestar una actitud empàtica i respectuosa envers un mateix, els altres i la natura, en activitats realitzades en l'entorn escolar.

Sabers

- Educació emocional. Presa de consciència, expressió i regulació de les emocions pròpies i alienes, basades en una autoestima ajustada, com a aspecte determinant en la millora del benestar individual i col·lectiu en la relació amb un mateix i amb els iguals.
- Educació emocional. Construcció de relacions afectives saludables a partir del reconeixement de la igualtat i del respecte mutu com a factors que les determinen en la relació entre iguals.
- Educació emocional. Reconeixement de l'empatia com una habilitat emocional afavoridora del benestar mutu en les relacions amb els altres.

Mecanismes i instruments d'avaluació

- Diari d'aula
- Registre d'observació

Activitats

1. Activitat inicial

Presentació

Recursos i materials: paper blanc de mural que ocupi un espai gran, ja que es quedarà fixat durant tot el curs i hi acudirán cada cop que necessitin expressar una emoció

Tipus d'agrupament: gran grup

Temporització: 15 minuts

Descripció i metodologia:

Primer de tot observem cada racó de l'aula. Ens fixem en un mural gros de color blanc que hi ha en una de les parets, en el qual hi veiem una frase escrita: «El mur de les emocions». També hi podem veure una emoció escrita i/o dibuixada, que el tutor o tutora hi haurà plasmat prèviament.

A continuació expliquem que aquest espai es pot utilitzar sempre que vulguem expressar qualsevol emoció i/o sentiment i que ningú ens jutjarà per allò que hi reflectim.

Finalment, el/la mestre/a inicia una explicació de com se sent i del perquè, i anima l'alumnat a participar en la sessió.

Paraules clau: mur de les emocions, emocions, expressar i no jutjar.

2. Activitat de desenvolupament

Compartim oralment

Recursos i materials: cap

Tipus d'agrupament: gran grup

Temporització: 30 minuts

Descripció i metodologia:

Iniciem una diàleg en el qual compartim com ens sentim aquest primer dia d'escola, quines sensacions, emocions, estats d'ànim notem i procurem explicar-ne els perquès.

Durant aquesta estona escoltem amb atenció i interès tot el que l'alumnat ens diu. Posem el focus en la qualitat de la sessió, des del punt de vista emocional. Respectem els torns de paraula i les opinions i reflexions de tothom.

Finalment, respectem el silenci de l'alumnat que no vol participar i concloem aquesta part de conversa.

Paraules clau: compartir, expressar i respectar.

3. Activitat d'aplicació

Compartim al mur

Recursos i materials: retoladors, llapis, pintura...

Tipus d'agrupament: segons com sigui l'espai poden anar per torns

Temporització: 15 minuts

Descripció i metodologia:

Comencem expressant al mur allò que hem anat compartint en veu alta. Hi pot participar tot l'alumnat, els qui han parlat i els que s'han mantingut en silenci.

Durant aquesta estona podem dibuixar o fins i tot guixar. És important que els expliquem que no és un espai per fer bonic sinó un lloc per expressar-se amb llibertat i que no passa res si en algun moment alguna expressió en tapa una altra. Si algú es molesta durant el procés ens aturem i en parlem. En cas que algú expressi una paraulota o un dibuix que considerem que està fora de lloc preguntem com se sent, si té ràbia, por o tristesa, i per què ha expressat això.

Tanquem l'activitat recordant que l'objectiu del mur és alliberar sentiments, emocions i pensaments, no deixar res que ens pugui fer mal a dins, i no faltar al respecte a ningú. Amb el mur aprendrem a reconèixer les nostres emocions, a posar-hi paraules, a representar-les per mitjà de dibuixos i/o imatges i a trobar la manera de gestionar-les per tal que no ens facin mal, ni a un mateix ni als altres.

Paraules clau: expressar, paraulotes, faltes de respecte i ajudar.

Mesures i suports d'atenció a la diversitat

Les activitats proposades són inclusives i obertes a tot tipus d'alumnat atès que cadascú, amb les seves habilitats i competències, pot aportar i fer allò que coneix i sap

Fitxa de treball per al docent

Fitxa de treball

Propostes d'acció al centre i a casa per treballar-lo en el dia a dia

Es recomana que durant l'hora de valors es faci un treball paral·lel sobre el coneixement de les emocions bàsiques, com les podem reconèixer i com gestionar-les.

Enllaços d'interès

Com podem gestionar les emocions per a l'aprenentatge?

Què cal per afavorir el benestar emocional a l'escola?

Com implementem el benestar emocional a l'escola?

Vinculació amb altres ODS

ODS 3: Salut i benestar

ODS 5: Igualtat de gènere

ODS 10: Reducció de les desigualtats

Primària. **Material** **pedagògic**

Graella d'observació que es pot utilitzar durant el curs per prendre nota

Nom de alumne/a	TRIMESTRE 1	TRIMESTRE 2	TRIMESTRE 3
Participació oral			
Participació en el mural			
Expressa emocions «+»			
Expressa emocions «-»			
Demana ajuda?			
Posa en pràctica el que s'ha comentat?			

Secundària.

Fitxa pedagògica

ODS 4

Autora: Mar Baena Estepa

Secundària.

Fitxa pedagògica

ODS 4

Títol de la proposta:

**Educació per a tothom:
reptes i solucions per garantir
una educació de qualitat al món**

**Cicle o cicles als quals va dirigida (de primària)
i cursos (de secundària):**

4t ESO

Temporització estimada:

6 hores

Justificació

L'educació és clau per al desenvolupament personal i social. L'ODS 4 planteja reptes com garantir l'accés a l'educació, reduir desigualtats i promoure una educació inclusiva i equitativa. Aquesta situació d'aprenentatge vol fer reflexionar l'alumnat sobre les desigualtats educatives arreu del món i al seu entorn proper, i promoure la recerca d'accions per millorar aquesta situació.

Repte inicial

Com podem garantir una educació de qualitat per a tothom en un món amb tantes desigualtats?

L'educació, un dret o un privilegi?

Competències clau/competències transversals

Transversals:

- Ciutadana
- Emprenedora
- Personal, social i aprendre a aprendre
- Digital

Objectius d'aprenentatge

- Analitzar les desigualtats d'accés a l'educació a escala mundial i local per poder conèixer els principals objectius de l'ODS 4.
- Desenvolupar capacitats de recerca, anàlisi i presentació de resultats per així poder fomentar actituds de compromís, respecte i cooperació.
- Proposar accions concretes per millorar l'educació en l'entorn propi.

Matèries:

Sabers i competències específiques

1. Geografia i història

- Analitzar problemàtiques socials i econòmiques actuals de dades i fonts diverses (CE 3).

2. Llengua catalana

- Expressar i argumentar opinions amb coherència i respecte (CE 2).
- Llegir i comprendre textos informatius i d'opinió (CE 4).

3. Educació en valors

- Reconèixer i analitzar situacions d'injustícia i desigualtat (CE 1).
- Proposar accions per a la convivència i la millora social (CE 2).

Mecanismes i instruments d'avaluació

Avaluació formativa

- Observació directa durant la realització de les activitats.
- Rúbrica de presentació: Avaluació de l'exposició.
- Participació: Observació de la implicació i del treball en equip.

Avaluació formadora

- Diari d'aprenentatge:
L'alumnat emplenarà el diari.
- L'alumnat tindrà el diari d'aprenentatge per a les activitats inicials, de desenvolupament i d'aplicació.

Activitats

1. Activitat inicial

Tots tenim dret a l'educació?

Activitat: Visionar la pel·lícula *Camí a l'escola*

Recursos i materials:

1. [Camí a l'escola](#)
2. [Qüestionari](#)
3. [Guia didàctica de suport](#)

Tipus d'agrupament: grup-classe

Temporització: 2 hores

Descripció i metodologia:

Primerament visionem la pel·lícula i, posteriorment, plantegem les preguntes del qüestionari, que ens permetran reflexionar sobre la pel·lícula i les situacions que es troben els nens per anar a l'escola. Finalment, podem compartir les diverses opinions o inquietuds a l'aula amb el grup-classe.

Paraules clau: dret a l'educació, desigualtat

2. Activitats de desenvolupament

Investigació cooperativa

Recursos i materials: ordinador

Tipus d'agrupament: petits grups

Temporització: 1 hora

Descripció i metodologia:

Investiguem un cas real de dificultats d'accés a l'educació (nenes a l'Afganistan, zones rurals d'Àfrica, barris vulnerables locals, etc.). Finalment, podem exposar a la resta de companys les diverses situacions que hem treballat per poder veure la realitat que ens envolta i poder arribar a algunes conclusions.

Paraules clau: alfabetització, pobresa educativa, barreres d'accés, equitat

Creació d'un text argumentatiu

Recursos i materials: ordinador

Tipus d'agrupament: petits grups (3-4 persones)

Temporització: 1 hora

Descripció i metodologia:

Amb l'ajuda del que hem treballat a l'activitat 2 podem redactar un text en el qual defensem l'educació com a dret fonamental i exposem possibles accions per garantir-lo. Podem ajudar-nos del que hem vist a la pel·lícula. Finalment podem elaborar un text global, de tota la classe, fent la reflexió conjunta

Paraules clau: inclusió, educació, ODS 4

3. Activitat d'aplicació

Acció comunicativa o campanya de sensibilització

Recursos i materials: ordinador, material en paper

Tipus d'agrupament: petits grups (3-4 persones)

Temporització: 2 hores

Descripció i metodologia:

Creem una campanya per conscienciar la comunitat educativa (cartell, vídeo, xarxa social o presentació) i l'exposem al resta del grup-classe per finalment poder crear-ne una de conjunta amb la resta dels companys de la classe.

Paraules clau: sensibilització, campanya d'acció, comunitat

Mesures i suports d'atenció a la diversitat

Les activitats proposades són inclusives i obertes a tot tipus d'alumnat atès que cadascú, amb les seves habilitats i competències, pot aportar i fer allò que coneix i sap i que pot adaptar en el seu producte final.

Enllaços d'interès

Indicadors

ODS Educació de qualitat

Informe del CADS agenda 2030

Vinculació amb altres ODS

ODS 1: Fi de la pobresa

ODS 5: Igualtat de gènere

ODS 8: Treball digne i creixement econòmic

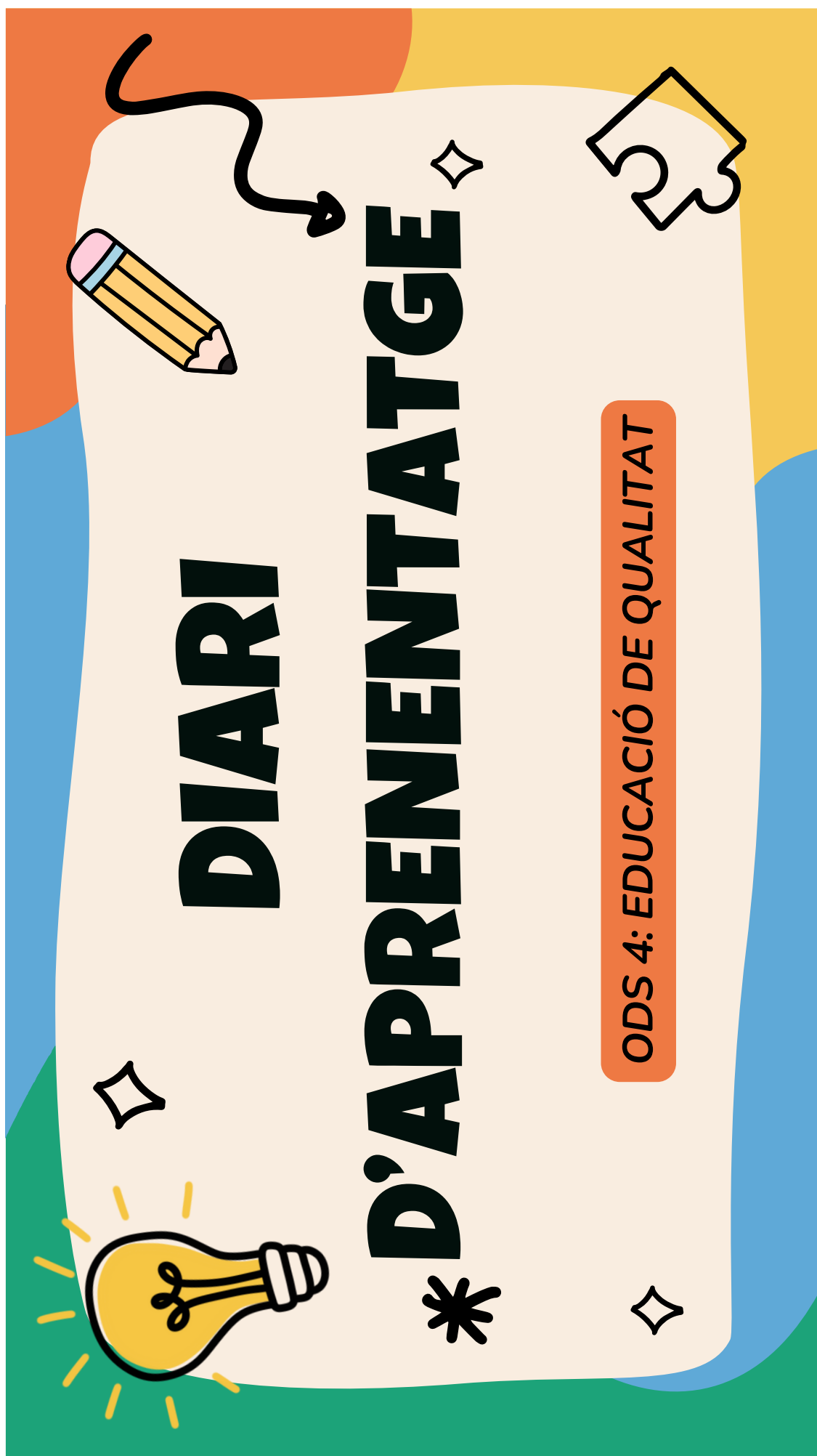
ODS 10: Reducció de les desigualtats

Secundària.

Material pedagògic

Rúbrica exposició oral

Aspecte	NA	AS	AN	AE
Claredat del missatge	No hi ha missatge clar.	El missatge és confús i poc estructurat.	El missatge és clar però poc impactant.	El missatge és clar, directe i impactant.
Creativitat	Cap mostra de creativitat.	Poc creatiu o convencional.	Creatiu però poc innovador.	Ús innovador i creatiu d'eines i recursos.
Impacte visual i auditiu	Cap impacte visual o auditiu.	Poc atractiu o persuasiu.	Atractiu però millorable.	Molt atractiu i persuasiu.
Col·laboració grupal	Cap col·laboració evident.	Alguns membres han participat poc.	Contribució desigual però satisfactòria.	Tots els membres han contribuït de manera equilibrada.

ACTIVITAT/S INICIAL/S

Què has après?	Quins problemes has trobat?	Com has resolt els problemes?	Encara tens dubtes? Quins?

ACTIVITAT / S DESENVOLUPAMENT

Què has après?	Quins problemes has trobat?	Com has resolt els problemes?	Encara tens dubtes? Quins?

ACTIVITAT/S APLICACIÓ

Què has après?	Quins problemes has trobat?	Com has resolt els problemes?	Encara tens dubtes? Quins?
----------------	-----------------------------	-------------------------------	----------------------------

QÜESTIONARI: CAMÍ A L'ESCOLA

1. Quins obstacles han d'afrontar els protagonistes per arribar a l'escola?
2. Com es reflecteix la importància de l'educació en la vida dels nens i nenes del documental?
3. Quines diferències observes entre el teu camí a l'escola i el dels protagonistes?
4. Com influeix el context geogràfic i social en les dificultats per accedir a l'educació?
5. Quins valors personals destaquen en els protagonistes al llarg del seu trajecte?
6. Com es manifesta el suport familiar en la recerca de l'educació dels nens i nenes?
7. Quines emocions t'ha generat la pel·lícula? Per què?
8. Creus que l'educació és un dret garantit per a tothom? Justifica la teva resposta.
9. Com podem contribuir des de la nostra comunitat a garantir l'accés a l'educació?
10. Quin missatge principal creus que transmet la pel·lícula?

Equip ICE d'educació per a la sostenibilitat

Membres que han elaborat els materials didàctics

Primària

Collazo Expósito, Leslie Mahe
Domínguez Angulo, Maribel
Granados Sánchez, Jesús
Juanola Sánchez, Marc
Mas de Xaxars Rivero, Mª Teresa
Pérez Carrión, Alba
Sarrà Alabert, Anna

Coordinació de primària

Collazo Expósito, Leslie Mahe

Secundària

Baena Estepa, Mar
Garcia Bernat, Xavier
Guerrero Folch, Laura
Janoher Ordóñez, Gemma
Mas de Xaxars Rivero, Teresa
Ramos López de Coca, Beatriz

Coordinació de secundària

Mas de Xaxars Rivero, Mª Teresa

Coordinació del projecte pedagògic

Lopez Serentill, Paula
Sarrà Alabert, Anna

Equip INS Santiago Sobrequés i Vidal

Il·lustradors de les portades

Marcos Reina, Estela Carrasco, Ariadna Sabarí (ODS1)
Jana Garcia, Mariona Heredia, Dúnia Mir (ODS2)
Júlia Macías, Marc Paradedà, Martina Roca (ODS3)
Paula Puig, Aidana Tengizova (ODS4)
Clara Torres, Sònia Pujol, Xènia Gual (ODS5)
Gabriela Delgado, Clàudia Roca, Leo Saravia (ODS6)
Elsa Arcega, Laia Riera, Xènia Prat (ODS7)
Martina Blanquez, Lisa Chen, Aleida Bates (ODS8)
Marina Mas, Gerard Sureda, Laura Mis (ODS9)
Hawa Balde, Bruna Vacas, Tona Pi (ODS10)
Leo Vinuesa, Paula Beltran, Ainara Embid (ODS11)
Núria Marzabal, Júlia Jiménez, Irina Roca (ODS12)
Duna Sánchez, Natàlia Armijo, Nora Coll (ODS13)
Laia Sánchez, Laia Cicres, Molly Westfold (ODS14)
Idan Azoulay, Daniel Sierra, Irina Tallardà (ODS15)
Anna Quintana, Aina Cussó, Nora Sánchez (ODS16)
Eloi Fontalba, Júlia Isern, Isabel Suñol (ODS17)

Coordinació

Cumeras i Costa, Joan
Rigau Vila, Glòria
Salud, Carles

Projecte impulsat per

Diputació de Girona

**Diputació
de Girona**

DDGI2030
DEMARCATIÓ SOSTENIBLE

Universitat de Girona
**Institut de Ciències de
l'Educació Josep Pallach
ICE**